

UTRIKESUTSKOTTETS UTLÅTANDE 6/2004 rd

Statsrådets utredning med anledning av EU:s nya budgetplan 2007—2013; förslag till förordningar om finansieringen av yttre förbindelser

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet sände den 10 november 2004 statsrådets utredning med anledning av EU:s nya budgetplan 2007—2013; förslag till förordningar om finansieringen av yttre förbindelser (E 119/2004 rd) till utrikesutskottet för eventuella åtgärder.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- biträdande avdelningschef Ritva Koukku-Ronde, utrikesministeriet
- budgetråd Rauno Lämsä, finansministeriet
- regionutvecklingsdirektör Märten Johansson, inrikesministeriet
- sakkunnig Jonna Partanen, statsrådets kansli.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Regeringen har formulerat sin ståndpunkt till finansieringen av unionens yttre förbindelser i samband med meddelandet om budgetplanen och synat kommissionens förslag i större detalj i det föreliggande meddelandet om översyn av finansieringen av de yttre förbindelserna. I meddelandet föreslås att de nu något över 100 finansiella instrumenten inom området ersätts med sex betydligt mer samordnade instrument. Ambitionen är att öka sammanhållningen och systematiken i unionens yttre förbindelser genom att väga in långsiktiga mål och åtgärder på kort sikt. Det ska ske genom förenklade förfaranden och strukturer och mera medel för de strukturer som fungerar bäst. Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas åt samordning med andra aktörer och en effektivare dialog med tredje länder. Kom-

missionen föreslår fyra nya finansiella instrument: ett instrument för stöd inför anslutningen, ett europeiskt grannskaps- och partnerskapsinstrument, ett instrument för utvecklingssamarbete och ekonomiskt samarbete och ett stabilitetsinstrument.

Utskottet tillstyrker i likhet med regeringen en förenkling av finansieringen av de yttre förbindelserna. Det faktum att antalet instrument skärs ner får inte minska finansieringen av de yttre förbindelserna, snarare då tvärtom. Om unionen vill ge de yttre förbindelserna ökad tyngd måste unionens alla resurser utnyttjas och dessutom medlemsstaternas egna resurser. Utskottet understryker att det finns ett utrikespolitiskt mervärde i att det finansiella bidraget till yttre förbindelser och finansieringen av programmen för yttre förbindelser ökar i reella termer och att det för ökad sammanhållning och ef-

fektivitet krävs större genomsebarhet i verksamheten och finansieringen och större flexibilitet mellan olika finansiella instrument. På detta stadium i förhandlingarna finns det ännu ingen klar uppfattning om hur medlen kommer att fördelas mellan olika instrument för yttre förbindelser. Regeringen bör hålla utskottet informerat om regeringens ståndpunkter och förhandlingarnas gång.

Instrumentet för stöd inför anslutningen är avsett att vara en referensram inför anslutningen till EU. De länder som avses är indelade i kandidatländer (Kroatien och Turkiet) och potentiella kandidatländer (länderna på västra Balkan). De potentiella kandidatländerna får stöd för institutionell uppbyggnad och demokratisering, ekonomisk och social utveckling och regionalt och gränsöverskridande samarbete. Vidare får kandidatländerna hjälp med att förbereda sig för tillämpningen av EU:s struktur-, sammanhållnings- och landsbygdsutvecklingsfonder och för anpassning till gemenskapens regelverk. Utskottet tillstyrker förslaget och fäster i likhet med regeringen särskild vikt vid att de finansiella bidragen bestäms utifrån ländernas framsteg, ett effektivt utnyttjande av instrumenten och ländernas kandidatstatus.

Instrumentet för utvecklingssamarbete och ekonomiskt samarbete innebär en klar förbättring av unionens utvecklingssamarbetspolitik. Instrumentet medger flexibla åtgärder, skapar större sammanhållning i de yttre förbindelserna, behandlar u-länderna mera jämlikt och ger framför allt en god grund för att nå målen i FN:s millenniedeklaration. I linje med sina tidigare överväganden understryker utskottet att EU i sitt utvecklingssamarbete bör prioritera insatser för att avskaffa fattigdom och bidra till bättre villkor i de minst utvecklade länderna för att målen i deklARATIONEN ska nås. Det måste ses som en positiv sak att avbrytande av samarbetet tas in i en förordning i syfte att förhindra brott mot de mänskliga rättigheterna och demokratins tillbakagång. Utskottet tillstyrker vidare att europeiska utvecklingsfonden (EUF) tas in i EU:s budget. Det har i sitt utlåtande om den säkerhetspolitiska redogörelsen (UtUU 4/2004 rd) för en tid

sedan lyft fram kopplingen mellan utvecklingssamarbete och säkerhetspolitik.

Stabilitetsinstrumentet är tänkt att vara ett av de finansiella instrumenten inom EU:s säkerhetspolitik. Det medger finansiering av freds- och säkerhetsskapande åtgärder och insatser för att förbättra befolkningens säkerhet i tredje länder och områden. Det är en välkommen förbättring i och med att det möjliggör en flexibla och snabbare reaktion på kriser i enskilda fall och hantering av gränsöverskridande säkerhetshot i tredjeländer. Instrumentet kan användas inte bara för fred, säkerhet och grundläggande rättigheter utan också för att hindra kärnsäkerhetsolyckor och spridning av massförstörelsevapen. Utskottet anser att instrumentet möjliggör ett samlat grepp om säkerhets- och utvecklingsfrågor.

Europeiska unionens närområdessamarbete i öster och söder bygger på det europeiska grannskapsprogrammet och partnerskaps- och samarbetsavtalet med Ryssland (PCA). Grannskapspolitiken avser att minska de ekonomiska och sociala skillnaderna vid unionens yttre gränser och att hindra uppkomsten av gränslinjer i Europa. I meddelandet föreslås ett europeiskt grannskaps- och partnerskapsinstrument som ska ersätta de tidigare finansiella instrumenten i unionens närområden. Vid sidan av den europeiska grannskapspolitiken omfattar förslaget de speciella relationerna mellan EU och Ryssland och en lämplig finansiering av samarbetet. Som utskottet ser det är det utomordentligt viktigt att garantera en adekvat och lämpligt flexibel finansiering av gränssamarbetet med Ryssland och det övriga samarbetet inom PCA. Om unionen lyckas skapa större klarhet i reglerna för finansiering av gränsområdessamarbetet och samarbetets funktion och garantera finansieringen av samarbetet mellan EU och Ryssland i ett bredare perspektiv kan det gemensamma grannskaps- och partnerskapsinstrumentet accepteras, trots att Finland ursprungligen hade som mål ett särskilt finansiellt instrument för gränsområdessamarbetet. Utskottet understryker vidare att adekvata medel för handlingsprogrammet för den nordli-

ga dimensionen bör garanteras från instrumenten för finansiering av de yttre förbindelserna.

Utlåtande

Utrikesutskottet meddelar

att utskottet instämmer i statsrådets ståndpunkt med anmärkningarna ovan.

Helsingfors den 8 december 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Liisa Jaakonsaari /sd
medl. Jouni Backman /sd
Eva Biaudet /sv
Antero Kekkonen /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Katri Komi /cent
Eero Lankia /cent

Suvi Lindén /saml
Petri Neittaanmäki /cent
Kalevi Olin /sd
Aila Paloniemi /cent
Maija Perho /saml
Ben Zyskowicz /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Kirsi Pimiä.